> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

Ministerie van Asiel en Migratie
t.a.v. De minister van Asiel en Migratie, dhr. D.M. van Weel
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Inspectie Justitie en Veiligheid

Hoge Nieuwstraat 8
2514 EL Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.inspectie-jenv.nl

Contactpersoon
contact@inspectie-jenv.nl

Onze referentie

Kopie aan
de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, dhr. Eppo Bruins en de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, mw. Daniëlle Jansen

Datum 16 juli 2025
Betreft Strafbaarstelling niet-rechtmatig verblijf en hulp aan onrechtmatig verblijvende vreemdelingen

Geachte heer Van Weel,

Op 3 juli jl. heeft de Tweede Kamer het wetsvoorstel Asielnoodmaatregelenwet aangenomen, inclusief een amendement dat het onrechtmatig verblijf in Nederland strafbaar stelt. Met dit amendement wordt tevens het verlenen van hulp aan onrechtmatig verblijvende vreemdelingen strafbaar gesteld. De Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd, de Inspectie van het Onderwijs en Inspectie Justitie en Veiligheid willen hierbij hun zorgen kenbaar maken dat de effecten en uitvoerbaarheid van het amendement onvoldoende in kaart zijn gebracht. Dit doen we vanuit onze reflectieve functie: het signaleren en publiekelijk agenderen van risico's voor maatschappelijke belangen, knelpunten in de uitvoering, of als we zien dat mensen, professionals, of instanties in de knel komen.

Verschillende maatschappelijke- en overheidsorganisaties hebben de afgelopen periode reeds gewezen op het feit dat de vrees voor straf zal leiden tot een inperking van de feitelijke toegankelijkheid tot onderwijs, medische zorg en bescherming tegen misdrijven zoals uitbuiting en mensenhandel. Ook wij als inspecties zijn bezorgd dat de toch al kwetsbare positie van onrechtmatig verblijvende mensen nog kwetsbaarder wordt, doordat zij geen gebruik meer kunnen of durven maken van basale hulpstructuren. Daarnaast leidt de beperking in de toegang tot hulpstructuren, zoals het doen van aangifte of toegang tot zorg en ondersteuning, ook tot bredere maatschappelijke risico's voor onder meer de veiligheid, leefbaarheid en volksgezondheid.

Professionals, werkzaam bij bijvoorbeeld de politie, onderwijsinstellingen of in de gezondheidszorg, die op basis van wetten, richtlijnen, of beroepsethiek zijn gehouden mensen te helpen, lopen straks het risico om hiermee feitelijk in overtreding te zijn. Dit vormt voor deze professionals – veelal werkzaam in sectoren die toch al onder druk staan - een onwerkbaar dilemma.

De afgelopen jaren hebben onder andere de Parlementaire Enquêtecommissie Fraudebeleid en Dienstverlening, de Tijdelijke commissie Uitvoeringsorganisaties en de Raad van State expliciet aandacht gevraagd voor wetgevingskwaliteit en het belang van een zorgvuldige toetsing op verenigbaarheid met ander recht, de uitvoerbaarheid en gevolgen – ook bij amendering van wetgeving. Ten aanzien van het aangenomen amendement op het wetsvoorstel Asielnoodmaatregelenwet, stellen wij tot onze spijt vast dat er onvoldoende de ruimte is genomen voor het gedegen doordenken van effecten voor professionals, uitvoeringsorganisaties, individuen, groepen en de samenleving als geheel. Het is in dit licht positief dat de

Raad van State is gevraagd om een voorlichting. Wij verzoeken u om in de verdere beraadslagingen binnen het kabinet en met de Tweede en Eerste Kamer nadrukkelijk oog te hebben voor deze effecten en het belang van een zorgvuldige toetsing van wetgeving.

Een kopie van deze brief wordt verzonden aan de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.

Hoogachtend,

E.G.M. Huijzer
Waarnemend inspecteur-generaal Inspectie Justitie en Veiligheid

M.A.W. Eckenhausen
Inspecteur-generaal Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd

A. Oppers
Inspecteur-generaal Inspectie van het Onderwijs